

Kolínske listy

Slovenský kresťanský občasník

APRÍL 2010

32

Na nedávnu otázku či chcem ešte pokračovať s *Kolínskymi listami* som niekoľkým bol napísal:

“Myslel som, že už nemá zmysel aby som písal po slovensky, aj keď som to oficiálne nezavrel. Svoj čas teraz trávim formulovaním svojho svetonáru vo forme “jednohubiek” (350 slov) na <http://forum.onlineopinion.com.au/user.asp?id=1953&show=history>. Pravda, najčastejšie defenzívne, lebo s výnimkou pár naivných fundamentalistov, ktorí vedú argumentovať iba tým, že otlkajú ateistom o hlavu bibliu, sú to všetko “bojovní” ateisti, ktorí bohužiaľ predstavujú trend medzi inteligenciou nielen v Austrálii a v Nemecku, ale aj v USA. Takže odpoveď na túto otázku je zatiaľ otvorená.”

Samozrejme, toto nemalo byť ospravedlnením iba vysvetlením môjho názoru na to, ako na sklonku života sa ešte môžeme urobiť užitočným. Teraz však pociťujem povinnosť týmto číslom *Kolínskych listov* prehovoriť na obranu Benedikta XVI., vrátane snahy objasniť niektoré okolnosti a nedorozumenia (či vyslovené lži) spojené so “škandalom pedofilských kňazov”. Zdôrazňujem, na obranu pápeža, a nie na obranu fungovania vatikánskej kúrie či cirkevnej hierarchie, tobôž nie toho ako sa to navonok javilo a javí. Títo si kritiku zaslúžia, lebo aj keď je najčastejšie produktom apriornej zaujatosti, až emocionálne vybičovanej, má často aj opodstatnené, vecné jadro, a vnútorná očista Cirvi, ktorá z toho musí reakciu vyplynúť, jej iba prospeje. Toto apriorné zaujatie a emocionálne vybičovanie pozorujem i u tých čo napádajú pápeža, som však toho názoru, že týmto útokom a osočovaním takéto opodstatnené a vecné jadro chýba.

Najprv jeden čiste subjektívny dôvod, prečo s týmto “intelektuálom, od skutočného sveta odtrhnutým profesorom”, na Petrovom stolci sympatizujem. Mnohé z toho, čo sa mu vytýka pozná každý “čistý” (t.j. ktorý sa nezaobera aplikáciami) matematik akým som (bol) i ja. Ale tak ako je treba aj čistých aj aplikovaných matematikov, teda aj tých ktorí strážia formálnu vierohodnosť matematiky, aj tých ktorí vedú ako ju uvádzať do praxe, tak je treba aj učiteľov abstraktnej katolíckej pozície vo veciach teologických a morálnych — a tých reprezentuje pápež a *Kongregácia pre náuku viery* — ako aj tých ktorí ich vedú verne, ale citlivo aplikovať. Aplikovaný matematik, ktorý chápe abstraktnú matematiku iba rigidne, bez pochopenia situácie kde ju má aplikovať,

“Udriem pastiera a ovce sa rozpřchnu?”

(Mt 26:31; otáznik som pridal ja).

Falošný súcit?

Mgr Michel Schooyans, belgický emeritný profesor filozofie a teológie, v nedávno uverejnenom článku “Nástrahy súcitu” (*The pitfalls of compassion*, www.lifesitenews.com/ldn/2010docs/Compassion.pdf) veľmi vehementne bojuje za nekompromisný zákaz interrupcií, “zabíjaniu nenarodených detí”, bez akýchkoľvek poľahčujúcich okolností. O čo presvedčivejšie by znel, keby podobne vystupoval proti zabíjaniu “narodených detí”, napr. keď zámienkou je vojenská odplata (príklad Gazy či Iraku). Ak jestvujú poľahčujúce okolnosti, keď treba voliť menšie zlo, alebo ak ide o kolektívnu či osobnú sebeobranu, prečo nie aj v prípade interrupcií?

O to mi tu ale neide, ale o to, že Schooyans tento svoj “zásadový” princíp aplikuje na prípad brazílskeho deväťročného(!) dievčatka, ktoré v dôsledku znásilnenia nevlastným otcom otehotnelo dvojčatami čo viedlo lekárov k rozhodnutiu tehotentvo prerušiť — z falošného súcitu, ako to Schooyans nazýva — keďže podľa ich názoru by tehotentvo či pôrod neprežilo ani dievčatko, ani “nenarodené dvojčatá”. Lokálny arcibiskup sa poponáhľal verejným vyhlásením pripomenúť, že tým pádom sú lekári aj matka automaticky exkomunikovaní, čo vyvolalo nielen celosvetové pobúrenie, ale malo za príčinu aj súcitný článok v *L'Osservatore Romano* z pera arcibiskupa Rina Fischella, predsedu *Pontifikálnej akadémie pre život*, ktorým sa ujal deväťročného dievčatka (pozri *Kolínske Listy* 30, str. 4-5). Aby predišli nedorozumeniam, ešte uverejnili prehlásenie, s ktorým sa aj Fischella stotožnil, že napriek prejavenej súcitu je Cirkev zásadne proti interrupciám.

Schooyans je členom tejto *Pontifikálnej akadémie pre život*, ktorý teraz reakciou (oneskorenou?) na Fischellov článok žiada nahradenie Fischella vo funkcii predsedu tejto Akadémie, lebo tento “nerozumie čo znamená absolútny rešpekt pre nevinný ľudský život”. Príslušný list okrem neho podpísali štyria členovia Akadémie (z celkového počtu 159, pozri <http://ncronline.org/news/vatican/move-oust-head-pontifical-academy-life>).

Fischella bol menovaný do tejto funkcie v roku 2008 Benediktom XVI. a pokiaľ viem, iba on ho z nej môže odvolať. Teda akýkoľvek tlak na vyhodenie Fischella je tlakom na pápeža. V situácii v ktorej je Benedikt dnes napádaný vonkajšími zlomyseľníkmi zo všetkých strán, poskytuje pápežovej repútácii takáto punktičkárska zatvrdilosť (vo veci deväťročného dieťaťa), naozaj medvediu službu, aby som sa mierne vyjadril.

narobí viac škody ako osohu. Podobne aj biskup či iný cirkevný činiteľ v pastoračnej práci s konkrétnymi ľuďmi, ktorý toto nevie rozoznať (ja som raz písal o rozdieli medzi morálnymi zásadami a ich konkrétnymi politickými, spoločenskými či psychologickými aplikáciami) je viac

na škodu než na osoh. Niečo také, podľa mňa veľmi výstižne, vyjadril jeden presbyteriánsky “starejší” (*elder*; pozri <http://ncronline.org/blogs/ncr-today/these-newly-impassioned-bishops>).

“Škandál s pedofilskými kňazmi” sa tiahne už desaťročia, kulminoval v roku 2002 v USA a teraz prepukol v Írsku a potom v Nemecku¹ a inde v Európe. Čo sa týka Slovenska, čítame:

“Na Slovensku sa ku katolíckej cirkvi hlásia viac ako dve tretiny občanov. Potvrdené prípady zneužívania detí predstaviteľmi cirkvi už dlhšie zaznamenané podľa dostupných informácií v krajine neboli. Vlni síce čelili traja františkánski mnísi podozreniu, že zneužili dvoch chlapcov, neskôr však chlapci zmenili výpoveď a zo skutku obvinili rodinného známeho. Polícia vyšetrovala pred časom aj údajné zneužívanie chlapca na fare v Suchej nad Parnou. Podľa kritikov farára ohovárali miestni veriaci.” (<http://spravy.pravda.sk/slovakov-sexualne-skandaly-knazov-od-chodenia-do-kostola>

neodradili-1iz-sk_domace.asp?c=A100327_111621_sk_domace_p23)

Myslím podobná situácia bude i v iných bývalých komunistických krajinách — nakoniec v rokoch keď došlo najviac k prehreškom, ktoré sú teraz vyšetované a zneužívané (pozri napr. *Missbrauch des Missbrauchs*, www.spiegel.de/kultur/gesellschaft/0,1518,686008,00.html) Cirkev tam nemala vlastné školy.

Štvanie proti kardinálovi Ratzingerovi, teraz pápežovi Benediktovi XVI., sa tiež tiahne cez desaťročia, ale až teraz došlo ku “krátkemu spojeniu”, keď sa prišlo na to, že vynášanie na povrch pravdy o prípadoch sexuálneho zneužívania mladistvých zverených cirkevným inštitúciám možno použiť aj na osobné útoky na pápeža².

Začalo to v *Süddeutsche Zeitung* (www.sueddeutsche.de/politik/658/505846/text/), pokračovalo *Laurou Goodstein* v *New York Times* (<http://query.nytimes.com/search/site/search?query=Goodstein&srchst=cse>, hlavne <http://www.nytimes.com/2010/03/25/world/europe/25vatican.html?scp=1&sq=Goodstein&st=cse>) a cez DER SPIEGEL, ktorý tomu teraz nasadil korunu v www.spiegel.de/international/germany/0,1518,687374,00.html (k nemeckému originálu nie je voľný prístup cez internet) a aj inde. Niečo v týchto senzáciových článkoch sa zakladá na pravde, niečo je vyložená lož, väčšina ale na prekrúcaní legálnych, psychologických, cirkevnoprávnych aspektov a azda aj na úprimnom nepochopení často naozaj spletitej situácie.

Nik, kto si tieto útoky prečítal by si nemal urobiť záver o vine rôznych cirkevných predstaviteľov (tá tam je) a konkrétne Benedikta (tá môže spočívať nanajvýš v jeho naivnej odtrhnutosti od skutoč-

Vtedajší kardinál Josef Ratzinger zďaleka nebol indiferentný alebo spoluvinný, ale bol jedným z prvých, ktorí brali škandály vážne. Ako prefekt *Kongregácie pre náuku viery* budúci pápež neniesol žiadnu zodpovednosť pri vyšetrovaní väčšiny prípadov sexuálneho zneužívania. Rozhodovali lokálni biskupi, a niektorí zlyhali na celej čiare vo svojej morálnej zodpovednosti. Až v roku 2001 poveril pápež Ján Pavol II Ratzingera vyšetrovaním každého vierohodného prípadu sexuálneho zneužívania. Pri študovaní týchto dokumentov sa Ratzingerovi otvorili oči a Cirkev sa stala aktívnejšou pri odstraňovaní previnených kňazov, ktorých Ratzinger právom nazval “hnusom”, cez kanonické súdy a administratívne opatrenia.... Kedysi reakcionársky odporca individualizmu a modernity, Katolícka Cirkev je dnes vedúcim advokátom všeobecných ľudských práv a dôstojnosti.

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2010/04/06/AR2010040601902.html?hpid=opinionsbox1>

¹ Celé to vypuklo po tom, čo riaditeľ (*Rektor*) jezuitského *Canisius-Kolleg* v Berlíne, páter *Klaus Mertes* vyšiel na verejnosť s údajmi o obetiach zneužívania dvomi kňazmi z minulosti (jeho list obetiam na <http://www.canisius.de/aktuelles/anhaenge/newsticker/anhaenge/missbrauch30.pdf>). “Pátrovi Mertesovi niet čo vytýkať: On to bol kto prvý sa odvážil prelomiť kruh mlčanlivosti” čítame na evanjelickej <http://www.glaube-und-heimat.de/wir-uber-uns/>. Teda ide o iniciatívu jedného kňaza vedeného — na rozdiel od mnohých iných, ktorí sa na afére teraz vezú — iba dobrým úmyslom pomôcť obetiam a priniesť na povrch pravdu.

² Podobne ako pred rokom popieranie Holocaustu jedného popleteného biskupa sa mnohým tiež hodil na útoky proti pápežovi, ktorý sa musel potom ponížiť a opätovne prehlasovať, že nepopiera oficiálnu historickú verziu o Holokauste, akoby o tom niekto mohol pochybovať; pozri *Kolínske listy* 29.

ností tohoto “skazeného sveta”) bez toho aby si neprečítal aspoň niektoré z článkov z opačnej strany, ktoré sú veľmi efektívne zozbierané, a neustále obnovované na www.mercatornet.com/justb16/, kde sú aj odkazy na zdroje, ktoré mnohé veci vysvetľujú.³ O podobnom sústredení článkov v nemčine neviem, iba ak <http://www.kath.net/>⁴.

Celkom osobného rázu je moje sklamanie z ex-katolíckeho teológa *Hansa Künga*, ktorý nepovažoval za pod svoju úroveň kopnúť si do niekdajšieho kolegu, potom ale teologického protivníka, keď tento, obrazne povedané, leží na zemi (pozri napr. <http://www.welt.de/politik/deutschland/article6882971/Ratzinger-soll-Missbrauch-geheimgehalten-haben.html> alebo <http://www.nytimes.com/2010/03/25/world/europe/25vatican.html?scp=1&sq=Goodstein&st=cse>). Musí si predsa byť vedomý, že Ratzinger by s radosťou bol ostal iba emeritným profesorom, podobne ako Küng, bez tarchy zodpovednosti akú nesie na svojich 83 ročných pleciah. Ak si Küng myslel, že pápež je niečím vinný (on je a bol určite dobre informovaný o nemeckých cirkevných pomeroch), prečo s tým neprišiel skôr, ale práve teraz, podobne ako iní, ktorí využívajú príležitosť, ktorú im poskytuje

Náprava škôd zapríčinených škandalom zneužívania detí si vyžiada dlhý proces, ktorý nemôže ani len začať dokiaľ sa Vatikán nezmôže na tú istú rozhodnosť vykoreniť zlo — a tú istú kajúcnosť (*penitence*) — akú ukázal sám pápež Benedikt.

(*London Telegraph*, 5.4.2010)

zráňaný pápež aby si prišli prihriať svoju feministickú, anti-celibátovú, homosexuálnu (www.mercatornet.com/justb16/view/6933/), či “wir-sind-Kirche” (*were-Church*) rebelantskú polievočku? Práve toto časovanie uberá na vierohodnosti pretláčateľov reforiem a môže mať iba opačný dopad než aký si prajú, vo forme zomknutosti okolo “bitého pastiera” tých, ktorí by prípadné reformy mohli azda presadiť.

O tom poslednom sa mohol presvedčiť každý kto sledoval uboleného Benedikta počas veľkopiatočkových obradov, alebo počas slávnostnej omše na Veľkonočnú nedeľu. Oboje vysielala nemecká televízia priamym prenosom. Každý komentátor si samozrejme všimol neobvyklosť a mimoriadnosť nedeľného vystúpenia kardinála *Angela Sodanu*, terajšieho dekana *Kolégia kardinálov*, ktorý privítal pápeža, mimo iné slovami

Zomkýňame sa okolo vás, pevnej skaly Svätej cirkvi Kristovej. Dnes sú s Vami kardináli, biskupi a 400 000 kňazov. A s Vami je aj Boží ľud, ktorý nedá na plané reči ...⁵

Podľa môjho čiste súkromného názoru pápež už bol uvažoval, vari aj nahlas, o odstúpení ku ktorému ho toľkí neprajníci vyzývali⁶ a tieto Sodanove slová mali byť verejným odhovaraním od takého úmyslu. Nakoniec, podľa znalcov Vatikánu, ak by sa dnes konalo konkláve, Ratzinger by dostal ešte viac hlasov ako v roku 2005. Nixon odstúpil lebo stratil podporu tých, ktorí ho zvolili. Toto určite nie je prípad Benediktov: tí ktorí chcú aby odstúpil pápeža nevolili ani voliť nebudú. Pápež nie je americký prezident a ak ho vôbec možno k prezidentovi prirovnať, tak skôr k nemeckému, ktorý

³ Pre takýto pohľad z oboch strán však málokto má zmysel a azda aj čas. A tak napríklad taký *New York Times* so svojimi heslovitými obvineniami bude aj viac mienkotvorný ako serióznejšie, ale menej priehľadné, články vysvetľujúce do detailov čo kto povedal, napísal či spravil. Tak napríklad podľa amerického *Pew Research Centre*, ktoré previedlo výskum americkej verejnej mienky v apríli 2008 (tesne po pápežovej návšteve v USA) a zasa v apríli 2010, sa znížilo percento tých Američanov, ktorí považujú Benediktovo spracovanie (*handling*) prípadov sexuálneho zneužitie mladistvých za férové, dobré alebo výborné z 67% na 39%, zatiaľčo percento tých, ktorí ho považujú za úbohé (*poor*) sa zvýšilo z 20% na 44%.

⁴ Tu je napr. zaujímavý článok “Pravda (ruská) hovorí o hanobiacej mediálnej kampani proti pápežovi Benediktovi” (*Pravda spricht von diffamierenden Medienkampagne gegen Papst Benedikt*) na <http://www.kath.net/detail.php?id=26296>

⁵ “Ci stringiamo a lei roccia indefettibile della Santa Chiesa di Cristo. Oggi con lei sono i cardinali, i vescovi e i 400 mila sacerdoti. E' con lei il popolo che non si lascia impressionare dal chiacchiericcio”. Posledné slovo, ktoré som preložil ako “plané reči” je presne to isté *chiacchiericcio* ktoré použil pápež na Kvetnú nedeľu keď na sv. omši vyzval veriacich aby sa nedali zastrašiť. Do angličtiny je prekladané buď ako *idle chatter* alebo nelichotivejšie ako *gossip*, do nemčiny ako *Geschwätz*. Kritici použitia tohoto výrazu nepochopili, že Sodano, ani pôvodne Benedikt, nemali na mysli všeobecne “kontroverziu” okolo pedofilských kňazov, a určite nie utrpenie obetí, ale útoky na Cirkev a osobne na pápeža.

⁶ Posledný pápež, ktorý odstúpil lebo si nedôveroval, že zvládol svoju úlohu bol *Celestine V.* v roku 1294, ak nerátame schizmu v 15. storočí).

Kto chce dekriminalizovať pedofiliu?

“Odkedy sú sekularisti a rebelujúci katolíci expertmi na ochranu detí?” pýta sa jeden autor vo *Washington Times* (<http://www.washingtontimes.com/news/2010/apr/05/pope-benedicts-critics-dont-care-about-kids/>). Nuž tu sú tri ilustrácie z nemeckých zdrojov.

Daniel Cohn-Bendit (r. 1945) – špičkový kandidát Strany zelených v EU a jeden z hlavných európskych predstaviteľov “generácie 68”, ateista židovského pôvodu, ktorý vraj ašpiruje aj na funkciu prezidenta EU – píše mimo iné vo svojej autobiografii “Der große Bazar” vydanéj roku 1975 (teda, ako dnes vieme, v čase keď sa najviac vyskytovali prípady zneužívania detí aj v katolíckych inštitúciách):

“Moje flirtovanie s deťmi dostávalo čoskoro erotický charakter ... niekedy sa stalo, že mi malé deti rozopli nohavice a začali ma hladkať. Keď deti na tom trvali, aj ja som ich tak hladkal; problém s liberálmi je ten, že oni iba spoznávali sexualitu u detí, zatiaľčo ja som sa snažil túto sexualitu v nich rozvíjať!”

Volker Beck (1960) poslanec a bývalý právny hovorca Strany zelených a predseda homosexuálneho zväzu *Lesben- und Schwulenverband in Deutschland*, sa dokonca zasadzoval za odkriminalizovanie pedofílie:

“Trestnoprávnou perspektívou by bolo napríklad vziať do zreteľa novelizáciu, ktorá na jednej strane spochybni (zur *Disposition stellt*) terajší “ochranný vek” 14 rokov ... alebo aj klauzulu odhliadnutia od trestu (*Strafabsehensklausele*). Takáto klauzula, ak by sa presadila by umožnila pred súdom, a ak by hnutie bolo dost’ silné aj pred verejnosťou, debatu o prípadnej škodlivosti pre dieťa sexuálnych kontaktov s dospelým. Kto chce niečo dosiahnuť pre životnú situáciu pedofilov musí pripraviť túto diskusiu s osvietením a bez mytologizácie. Odkriminalizácia pedosexuality je vzhľadom k terajšiemu stavu jej globálnej kriminalizácie naliehavo žiaduca ... Už aj mobilizácia hnutia gayov, pre ktoré – na rozdiel od pedosexuality – je zrovnoprávnenie heterosexuality a homosexuality pred zákonom celkom bezproblématické, môže zabrániť zacementovaniu sexuálne represívnej klímy, čo je predpokladom pre to, aby jedného dňa sa mohla prijať aspoň čiastočná odkriminalizácia pedosexuality.” (*Das Strafrecht ändern?: Plädoyer für eine realistische Neuorientierung der Sexualpolitik v: Angelo Leopardi* (Hg.): *Der pädosexuelle Komplex*, Foerster, Berlin 1988).

Do tretice, terajšia nemecká ministerka spravodlivosti *Sabine Leutheusser-Schnarrenberger* – ktorá ako jediná z terajšej vlády nepripojila “tak mi Boh pomáhaj” k svojej prísaha a teraz nedáv-

je morálnou nie však politickou autoritou.

Spomínajúc Kristovo umučenie, Sodano pokračoval slovami sv. Petra

Keď zlorečili, nezlorečil naspäť, keď trpel nevyhrážal sa, ale odovzdal sa Tomu, kto súdi spravodlivo.

Podľa môjho opät’ čiste súkromného názoru je v tomto aj vysvetlenie prečo pápež mlčí po toľkých verejných urážkach, aj keď pôvodne možno mal v úmysle — veru, Božie mlyny melú pomaly, obzvlášť vo Vatikáne — sa k obvineniam vecne vyjadriť. Je prirodzené, že to za neho robia iní. Aj tieto riadky chcú byť k tomu maličkým príspevkom.

V podstate ide iba o tri prípady údajnej pápežovej osobnej spoluviny:

- (1) ako mníchovského arcibiskupa v čase keď jeden pedofilský kňaz po údajnom “vyliečení” bol poslaný do pastorácie, kde sa zasa prehrešil (s tým vyšla *Süddeutsche Zeitung* v spomínanom už článku);
- (2) ako prefekta *Kongregácie pre náuku viery* v čase keď sa Vatikán dozvedel o prípade zneužívania hluchonemých detí vo Wisconsin (s tým vyšla už spomínaná *Laura Goodstein* v NYT) vrátane nedávno vyhrabaného listu z roku 1985 kde v jednom konkrétnom prípade pripomína, že treba brať v úvahu “dobro Cirkvi”;
- (3) ako iniciátora pápežského listu Jána Pavla II. z roku 2001 “*Motu proprio*” kde sa nariaďovalo oznámiť Rímu a tam aj riešiť všetky zneužitia. Kontroverzný tu je termín “pápežského tajomstva” ktorý si nepriaznivci vysvetľujú ako pokyn k zatutľavaniu. Vatikán však vysvetľuje, že nikdy nenariaďoval nenahlasovať sekulárnym úradom kriminálne činy, či odôvodnené podozrenia (čo je dost’ samozrejmé, ináč by im musel brániť hlásiť polícii aj iné trestné činy, napríklad vraždu). Teraz sa ide do opačného extrému, totiž že Vatikán doporučuje zahlasovať svetským úradom *akékoľvek*, teda aj navonok neodôvodnené obvinenia, čo pochopiteľne vyvoláva nevôľu u drtivej väčšiny kňazov v styku s mladými, ktorí na trestný čin pedofílie nikdy ani len nepomysleli.

Napriek tomu mnohí — ako advokát *Jeff Anderson*, ktorý vysúdil od Cirkvi už milióny — vidia v tomto príležitosť žalovať samotný Vatikán na úhradu škôd, ba dokonca predvolať či i zatknúť

samotného pápeža. Ak by toto nepriatelia Cirkvi presadili, znamenalo by to iba, že pápež — tento ale možno i jeho nástupca — by jednoducho nemohol navštíviť USA, čo sa mi dnes preda len zdá absurdným. Ja však nie som právnik a určite nie znalý predpisov v krajine “neobmedzených možností” aj keď ide o vymáhanie nehorázných súm, ako sme svedkami od roku 2002.

Ešte väčším šialenstvom sa zdá byť volanie niektorých medzinárodných právnikov po zrušení statutu Vatikánu ako medzinárodného štátu, ba dokonca po predvolaní pápeža pred *Medzinárodný kriminálny súd* v Haagu aby sa zodpovedal za nápomoc pri zločine zneužívania detí (pozri www.merca.toronet.com/justb16/view/6958/). Nuž zatiaľ iba šialenstvo, nemalo by sa ale brať na ľahkú váhu. “Môžeme si teraz lepšie predstaviť ako zničenie, vyčerpanie sa museli cítiť učenici počas udalostí, ktoré viedli k Ukrižovaniu” napísal jeden zbožný komentátor.

Toľkoto k bodu (3). Než sa bližšie vyjadrím k prvým dvom bodom obvinení, treba mi predoslať tri všeobecnejšie poznámky na tému sexuálneho zneužívania a možných reakcií.

Verejné pobúrenie nad situáciou v Katolíckej cirkvi je oprávnené, kvôli jej špeciálnej pozícii morálneho učiteľa, ktoré si nárokuje a toto pobúrenie je o to oprávnenejšie u tých, ktorí aj veria, že jej táto pozícia prináleží. Bez ohľadu na to, že *realitívne* čísla (vo zrovnaní s inými prostrediami, kde dochádza k zneužívaniu, vrátane škôl či internátov) hovoria o tom, že v katolíckych inštitúciách bola situácia nie horšia, ak nie lepšia, ako v iných porovnateľných prostrediach kde existuje podozrenie sexuálneho zneužívania mladistvých. Preto je oprávnené naše pobúrenie nielen nad tým, že k takým zneužitiam dochádzalo na domácej pôde Katolíckej cirkvi, ale aj nad tým, keď sa vraví, že katolícke prostredie je akosi špeciálne uspôsobené (celibát?) pre tento neduh. Opakujem, hovorím o zneužitíach, nie o zatutľávaní, kde takéto porovnanie situácií by (donedávna) vyznelo pre Cirkev oveľa nepriaznivejšie.

S týmto súvisí aj druhá vec, šokujúce sexuálne a násilenské detaily niektorých činov a zdanlivo veľké množstvo výskytu zneužívaní. Niekedy neúmyselne, ale obávam sa, že často úmyselne (aspoň čo sa týka prezenácie v nemeckej televízii, kde apriorné protikatolícke zameranie nie je vždy priehľadné) sa hovorí v jednej vete o *sexuálnom zneužití*, niekedy detailne opísanom, a v druhej vete o “veľ-

no vytýkala nemeckým biskupom, že nedostatočne s ňou spolupracujú pri odhalovaní prípadov sexuálneho zneužívania detí — je členkou poradného zboru (*Beirat*) Humanistickej únie (HU), ktorá otvorene podporuje napríklad “pracovnú skupinu” *Arbeitsgemeinschaft Humane Sexualität* (AHS) ako svojho “partnera pre sexuálnu výchovu”. AHS v roku 1998 publikovala dokument v ktorom sa okrem iného sucho konštatuje:

“Jestvujú dospelí, ktorí sa vedia vžiť do detského sveta citov, fantázií a prianí a deťom potom prenehávajú vedúcu rolu. Ak obe strany sú na to ochotné môže pritom hrať svoju rolu aj sexualita a erotika. Sú deti, ktoré svoju zvedavosť a erotické potreby orientujú aj na dospelých a v istých situáciách nevyučujú, ba dokonca vyhľadávajú, aj sexuálne kontakty.”

(Vieme si predstaviť mediálnu hystériu, ak by takýmito slovami chcel svoje chůtky ospravedlňovať niektorý úchylný kňaz, či biskup svoj laxný prístup k problematike?)

Pedofílske kontakty, ktoré odhalilo združenie *Care-Child e. V.*, dnes HU samozrejme popiera. Bližšie informácie na www.carechild.de/news/stories/bundesjustizministerin_leutheusser_schnarren_berger_und_die_humanistische_union_620_1.html.

Aj *American Psychology Association* diskutuje už od roku 2003 či nemá vymazať zo zoznamu sexuálnych porúch pedofíliu a sadomasochizmus. Argumentácia nie je nepodobná tej, ktorá v roku 1973 viedla k vymazaniu homosexuality z tohoto zoznamu.

kom počte zneužití, kde iba pozorný čitateľ či poslucháč zistí, že do veľkého počtu sú zarátané často i telesné tresty, ktoré so sexuálnym zneužitím nemajú nič spoločné (poriadna facka, či i horšie) neposlušnému žiakovi, dnes už všade neprípustné, pred desaťročiami však bežne používané keď iba krajná brutalita ako výchovná metóda bola trestná. Preto mnohé obvinenia zo zneužívania, ak nie je explicitne povedané, že ide o sexuálne zneužitie, treba vidieť aj v kontexte doby.

Tretie zahmlievanie faktov — opäť aj neúmyselné ale aj úmyselné — spočíva v tom, že sa nerobí rozdiel medzi *pedofíliou* (sexuálne kontakty s dieťaťom pred pubertou) a *pederastiou* (takéto kontakty s pubertujúcim mladistvým/mladistvou). Legálne rozhranie je rôzne, obyčajne okolo veku 14-15 rokov. Existujú morálni a právni teoretici — určite nie predstavujúci pozíciu Cirkve — ktorí pederastiu (niekedy dokonca pedofíliu, pozri okienko na strane 4) nepovažujú za trestný čin, odvolávajú sa napr. na prax v starom Grécku a Ríme.

Z perspektívy týchto troch poznámok treba vidieť aj veľký počet 1000 telefonujúcich⁷ hneď v prvý deň po tom čo trierský biskup *Dr Stefan Ackerman* — splnomocnenec Nemeckej biskupskej konferencie vo veci sexuálnych škandálov — zriadil poradnú linku (*hotline*) pre obeť zneužitia mladistvých pod ochranou Cirkve. (www.tagesschau.de/inland/hotline106.html) Neverím totiž, že sa jedná o 1000 prípadov trestne stíhateľnej kriminálnej pedofílie v pravom slova zmysle.

A teraz už k obvineniam (1) a (2) proti pápežovi.

(1) Ratzinger bol arcibiskupom diecézy Mníchov a Freising v rokoch 1977-82. V roku 1980 bol z essenskej do mníchovskej arcidiecézy preložený pedofilský kňaz *Peter Hullermann*, (obvinený, z oral sex s 11-ročným chlapcom) s tým, že sa tam podrobí liečeniu v psychoterapii. Toto sa stalo so súhlasom vtedajšieho mníchovského arcibiskupa. Ešte počas liečby v roku 1982 ho vtedajší generálny vikár *Gerhard Gruber* umiestnil na jednej fare, zrejme predpokladajúc že "liečenie" bolo úspešné, v rozpore s tým čo bolo dohodnuté keď budúci pápež schválil prijatie Hullermanna do mníchovskej arcidiecézy. Toto malo katastrofálne následky: Hullermann ďalej zneužíval a v roku 1986 bol aj podmienene odsúdený na 18 mesiacov, no až nedávno bol definitívne stiahnutý z pastorácie a zbavený kňazstva. Terajší generálny vikár Msgr. *Josef Obermaier* vzal na seba za toto zodpovednosť a rezignoval z funkcie.

Nie je jasné či, a do akej miery bol arcibiskup Ratzinger informovaný o tomto vrátení do pastorácie.⁸ Písomných dokladov o tom niet.

(2) O wisconsinskom prípade referovala *Laura Goodstein* naozaj veľmi povrchno. Skutočný stav je detailne opísaný napríklad na www.ncregis.ter.com/blog/cardinal/:

Kňaz *Lawrence Murphy* (r. 1925) z milwaukeeskej diecézy sexuálne obt'azoval 19 chlapcov⁹ na jednej škole pre hluchonemých, kde učil. Niekedy v sedemdesiatych rokoch podali obeť sťažnosť na políciu, tá však odmietla vyšetrovať. Diecéza sa o tom nejako dozvedela a Murphy bol stiahnutý z pastorácie. Išiel bývať do rodného domu (iba príležitosť mohol slúžiť omšu pre lokálnych hluchonemých, keďže ovládal ich reč), kde žil s matkou až do smrti.

V roku 1995 nietorí z jeho obetí kontaktovali vtedajšieho milwaukeeského arcibiskupa *Remberta Weaklanda*¹⁰, ktorý nariadil vyšetrovanie prípadu a keďže išlo aj o zneuctenie spovede, kontaktoval kardinála Ratzingera, prefekta *Kongregácie pre náuku viery*, hoci vtedy ešte prípady sexuálneho zneužitia nespádali do jej mandátu. Po kontaktovaní *Apoštolskej signatúry* dostal potom promptnú odpoveď síce nie od prefekta, ale od vtedajšieho sekretára *Kongregácie*, terajšieho kardinála *Tarcisia Bertone*, ako to normálne býva. Bertone v ňom schválil Weaklandov postup, aby pokračoval s justičným procesom s Murphym, aj keď sa tento bránil premlčacou lehotou. Murphy sa potom obrátil ešte osobným kajúcny listom na Ratzingera, kde sa odvolával na svoj zdravotný stav. A naozaj, za pár mesiacov na to aj zomrel v roku 1998, skôr ako justičný proces proti nemu v Milwaukee mohol byť ukončený.

Veľkou iróniou škandálu so sexuálnym zneužitím je to, že hoci ono ohromne poškodilo morálnu vierohodnosť Ríma, vedie súčasne aj ku katolíckej budúcnosti v ktorej Vatikán v skutočnosti rozširuje svoju kontrolu nad cirkevnou administráciou. Bez ohľadu na jej hierarchickú štruktúru Cirkve nebola nikdy ani zďaleka tak centralizovaná, ani pápež tak mocný, ako si to *outsideri* a kritici radi predstavujú. Pápež menuje biskupov a vydáva doktrínálne prehlásenia, ale musí zápasiť so svojou byrokraciou tak ako každý iný politik, zatiaľčo každodenná administrácia je temer kompletne lokalizovaná. (<http://douthat.blogs.nytimes.com/2010/04/06/when-local-control-fails/>).

⁷ Ide o temer 4500 telefonátov, ráta sa však s "iba" 1000 volajúcimi, keďže mnohí sa zrejme opakovane márne snažili dovolať.

⁸ Len tak mimochodom, jesto niekoľko príkladov napríklad v Nemecku, kde sexuálny násilník bol prepustený na verejnosť ako vyličený, kde sa zakrátko zasa prevínil. V tlači sa potom píše napríklad o "justičnej poruche" (*Justizpanne* www.welt.de/vermischtes/article3604187/Gefaehrlicher-Vergewaltiger-bleibt-auf-freiem-Fuss.html) alebo o "tragický mylnom rozhodnutí" (*tragische Fehlentscheidung*: www.spiegel.de/panorama/0,1518,215303,00.html). Nuž ak ide o biskupov či pápeža — ktorí sú práve tak omylní vo veciach legálnych i psychologických — sa veru takéto mierny jazyk nepoužíva.

⁹ Píše sa o 200 prípadoch, no to sú skôr špekulácie.

¹⁰ Je v istom zmysle ironické, že ide o toho istého *Weaklanda* (r. 1927), ktorý sa preslávil ako teologický liberál a hlavne ako liturgický "zlepšovateľ" až vyšlo najavo, že použil \$ 450 000 z diecéznych fondov na zaplatenie sexuálnemu partnerovi, ktorý ho vydieral. Arcibiskupom bol do r. 2002 a v roku 2009 sa už verejne priznal k svojej homosexualite.

Čo sa týka Ratzingerom podpísaného listu z roku 1985 o tom hlási <http://www.timesonline.co.uk/tol/comment/faith/article7093936.ece> a ide o toto:

V roku 1981 doporučila Oaklandská diecéza (USA) Vatikánu aby istý *Stephen Kiesle* (v roku 1978 odsúdený podmienene na tri roky za molestovanie mladých chlapcov v sakristii) bol zbavený kňazstva. Ratzinger reagoval inkriminovaným listom v roku 1985. Nie je mi jasné prečo až tak neskoro a prečo vôbec, keďže vtedy takéto veci ešte nespádali pod mandát jeho Kongregácie. V liste, sa vraj píše, že hoci sú obvinenia “závažného rázu” doporučuje biskupom “toľko otcovskej starostlivosť koľko len sa dá” a pripomína, že treba brať do úvahy “dobro Všeobecnej cirkvi” a uvážiť škodu, ktorú dišpenzácia môže vyvolať v spoločenstve veriacich.”

Nuž dnes by asi také slová nepoužil, ale z tohoto je jasné, že neide o žiadne zatutľávanie (*cover-up*) ako sa vraví v titule článku, keďže nešťastník už bol odsúdený svetským súdom. Možno nanajvýš hovoriť o laxnej aplikácii cirkevných predpisov, do čoho sekulárnu tlač nič nie je, a o tom, že Ratzinger — ako mnohí iní vtedy — naivne uvažoval o vyliečiteľnosti pedofílie.¹¹

Ako je známe, 2. apríla 2010 pápežov kazateľ P. *Raniero Cantalamessa* OFM Cap. bol všelikým napádaný za to, že citoval z listu jedného “židovského priateľa” (bez toho aby ho menoval):

S hnusom sledujem brutálny a koncentrovaný útok na Cirkev, pápeža a všetkých veriacich zo strany celého sveta. Používanie stereotypov, prechod z osobnej zodpovednosti a viny ku kolektívnej vine vyvolávajú vo mne spomienky na najhanebnejšie aspekty antisemitizmu¹². Preto by som vám osobne, pápežovi a celej Cirkvi, chcel vyjadriť svoju solidaritu ako žid dialogu a v mene všetkých tých v židovskom svete (a je ich veľa), ktorí som mnou sdielajú pocity bratstva. Prajem Vám a všetkým katolíkom radostnú Veľkú noc.

Nuž nevieme, kto bol autorom tohoto listu, zato ale *Edward Irving "Ed" Koch*, žid a bývalý legendár-

Niekoľko čísiel

Podľa interview, ktoré poskytol 13.3.2010 talianskemu časopisu *Avvenire* Msgr. *Charles Scicluna* (u ktorého sa schádzajú hlásenia *Kongregácii náuky viery o sexuálnych prehreškoch kňazov*) v období od 2001 (keď ich vyšetovanie sa dostalo do jurisdikcie Kongregácie) do 2010 vyšetovala asi 3000 takýchto prehreškov, ktoré odpovedajú obdobiu za posledných 50 rokov. Z toho, podľa *Sciclunu*, asi 60% sa týkalo sexuálneho vzťahu s dospievajúcimi toho istého pohlavia, 30% heterosexuálnych vzťahov a iba u 10% (teda 300 prípadov) išlo o pedofíliu v pravom slova zmysle. (zenit.org/article-28634?l=english)

Na druhej strane podľa štúdie *John Jay College of Criminal Justice of the CUNY* (pozri aj *Kolínske listy* 21 z decembra 2007) v období 1950-2002 bolo 4392 amerických kňazov obvinených zo sexuálnych vzťahov s mladistvými, z toho však iba 100 bolo súdne trestaných, čo sa vy-svetľuje tým, že v mnohých prípadoch išlo o mŕtvych obvinených, či takých kde už vypršala zákon-ná lehota.

A do tretice, *Hans-Ludwig Kröber*, najznámejší nemecký súdny psychiater (neveriaci evanjelického pôvodu) v interview pre časopis *Cicero*, konštatuje: “Ak DER SPIEGEL hovorí o 94 podozrivých (kňazov a klerikov z pedofílie) za 15 rokov, tak pre niekoho kto sa v kriminológii trocha vyzná je toto prekvapujúco nízke číslo ... za rok je hlásených priemerne 15 000 prípadov zneužitia detí.”

cicero.de/97.php?ress_id=9&item=4907, pozri tiež www.modlitba.sk/htm/zaujeme/news/archiv/news6_2010.htm.

ny newyorský starosta píše otvorene v *Jerusalem Post*. (cgis.jpost.com/Blogs/koch/entry/he_that_is_without_sin):

Verím, že neustále útoky médií na Rímsko-katolícku cirkev a pápeža Benedikta XVI. sa stali manifestáciami antikatólicizmu. Postupnosť článkov stále o tých istých veciach sa viac snaží informovať ale iba kárat'. ... Hlavným vysvetlením zneužití ku ktorým došlo — nie ospravedlnenie toho že podržanie kňazov v pastorácii im umožnilo ďalej škodiť deťom — bola viera, že títo kňazi mohli byť vyliečení cez psychoterapiu, teória dnes už dávno zamietnutá lekárskou vedou. Bohužiaľ aj to sa zdá byť pravdou, že zneužívanie detí sa v minulosti nebralo tak vážne ako dnes. Pán Boh zaplat', to už

¹¹ Kiesle bol nakoniec predsa len zbavený kňazstva v roku 1987. V roku 2002 bol obvinený z molestovania mladistvých ešte v sedemdesiatych rokoch a nakoniec v roku 2004 bol odsúdený na šesť rokov za molestovanie dievčatka v roku 1995.

¹² Áno, toto je slovo, ktorého použitie vyvolalo pobúrenie nežičlivcov, akoby nejetvovali formy antisemitizmu, zaujatosti a predsudkov voči všetkým židom, ktoré sú porovnateľné so zaujatosťou a predsudkami proti katolíkom a ktoré s popieraním Holokaustu — či čo bolo zdrojom toho organizovaného pobúrenia — nemajú nič spoločné.

máme za sebou. ... Verím, že Rímsko-katolícka cirkev je silou dobra (*force for good*) nie zla v tomto svete.”

Ďalej sa autor bráni proti obvineniam zo strany niektorých kňazov, že tieto “manifestácie anti-katolicizmu” sú dielom “židovskej lobby” okolo *New York Times*, (kde vyšiel aj prvý článok od *Laury Goodstein*). To, že táto apologia bola možno aj hlavným dôvodom napísania článku, nemení na fakte, že sa takáto známa americká židovská osobnosť práve teraz postavila na stranu pápeža a Cirkvi.

Druhý žid, ktorý sa zastal Benedikta XVI. je španielsky básnik a spisovateľ *Jon Juaristi*, ktorý 4. apríla napísal (po španielsky, pozri <http://www.abc.es/20100404/opinion-firmas/justicieros-20100404.html>) mimo iné:

Pre prípad, že som to nepovedal dost' jasne, ja nie som katolík. Ale nie som ani slepý voči ohromnému morálnemu kalibru, aký predstavuje terajší pápež v porovnaní so súčasným krdlom jeho ohováračov, ktorí sú iba húfom trýzniteľov.

Netreba byť katolíkom aby človek jasne videl kam vedie tento mediálny prepád. A hoci priznávam, že ako žid to takto ľahšie môžem vidieť, toto myslím stačí aby človek pochopil, že pokrytectvo vždy znamená zradu pravého zmyslu pre spravodlivosť. ... Toto sa deje odvtedy, čo Benedikt XVI. uverejnil svoj list katolíkom Írska. Od tej chvíle terčom neboli viac pedofilskí kňazi a zatutľávajúci biskupi, ale sám pápež. Pokryteckí pokrokári sa zmobilizovali proti nemu, vysvetľujúc si list ako prejav slabosti, zatiaľ čo list bol jasne prejavom morálnej sily ukazujúcej tak na notorickú neschopnosť pokrokárov podriaďiť sa podobnej sebakritike vlastných nepravostí.

Na záver musím zdôrazniť, že bez neustáleho nástojenia mojej manželky “musíš napísať aj po slovensky niečo na obranu svätého Otca” by nebolo tohoto čísla *Kolínskych listov*. Preto ak sa mi len trošku podarilo napísať niečo presvedčivého, má na tom ona nemalú zásluhu.

Ak už ide o škandály v Cirkvi, sú tu dva veľké, ktoré však dnes médiá veľmi nespomínajú, lebo v nich vychádza Benedikt XVI. dost' pozitívne a skôr vrhajú tieň na jeho predchodcu.

Prvý sa týka bývalého viedenského arcibiskupa kardinála *Hans Hermann Groera*, ktorý bol v roku 1995 odstránený a poslaný do kláštora pre podozrenie, že ako mladý kňaz sexuálne zneužíval malých chlapcov. Cirkev vraj aj ponúkla odškodné obetiam aby mlčali. To samozrejme aj vyvolalo verejné pobúrenie. Terajší viedenský arcibiskup kardinál *Christoph Schoenborn* nedávno prezradil, že to bol práve kardinál Ratzinger, ktorý sa presadzoval, aby prípad bol plne vyšetrený, ale vraj Rímska kúria presvedčila Jána Pavla II. aby sa od toho upustilo, lebo by to Cirkvi spôsobilo zlú publicitu. “Druhá strana vyhrala” postťažoval sa vtedy Ratzinger Schönbornovi.

Druhý škandál je azda najväčší v nedávnych dejinách Cirkve. Ide v ňom o “Kristových legionárov” (*Legion of Christ*), presnejšie o dvojitý život ich zakladateľa Mexičana *Marcial Maciela Degollada* (1920-2008), ktorý už počas svojho života čelil početným obvineniam zo sexuálneho zneužívania a finančných machinácií a podľa niektorých informácií splodil až šesť detí (podrobnejšie napr na ncronline.org/news/accountability/money-paved-way-maciels-influence-vatican), alebo aj po slovensky na <http://svetkrestanstva.blogspot.com/2010/03/ukoncena-prva-faza-kontroly-kristovych.html>).

Maciel si založil svoje finančné “cirkevné impérium” (dnes odhadované na 25 miliard euro) na bohatých dobrodincoch, obzvlášť vdovách a mal veľa vplyvných zástancov aj vo Vatikáne, ktorých aj vedel odmeniť pri rôznych príležitostiach tučnou obálkou “pre vaše dobročinné účely” (aby to nemusel kardinál hlásiť). Práve o Ratzingerovi je známe, že takúto obálku verejne odmietol. Hlavným Macielovým ochráncom bol Ján Pavol II., ktorý ho chválil ešte aj v roku 1997, po tom čo sa už proti nemu vyšetrovalo vo veci narkómánie a zneužívania seminaristov. Pravda, Ján Pavol II. nebol jediný vplyvný činiteľ čo naletel Macielovi.

Jeden z hlavných Macielových odporcov vo Vatikáne bol práve Ratzinger, no podpora vtedajšieho pápeža Macielovi umožňovala naďalej sa voľne pohybovať v cirkevných kruhoch. Až v roku 2004, tesne po tom, čo Maciel bol opäť pápežom vyznamenaný, sa Ratzingerovi podarilo vziať na seba zahájenie vyšetrovania proti nemu, ale až keď sa sám stal pápežom mohol urobiť definitívny koniec Macielovým machináciám a dvojitému životu.

Kolínske listy vám budú zasielané vo forme PDF na vašu e-mail adresu, ak sa prihlásite na gvirsik@t-online.de. [Tlačene verzie sú k dispozícii iba výnimočne (starším?) záujemcom, ktorí nemajú prístup k internetu.] Môžete si ich tiež stiahnuť z <http://www.gvirsik.de/> kde sú aj iné moje články a úvahy v angličtine a slovenčine.

George Virsik